

Tutu ña n̄taa taPablo ña ti'ví ra kua'an nda'a n̄ivi na kándixa Jesucristo na táku ñoo Éfeso

*Xí'in tq'on yó'o taPablo chindeé ra n̄ivi
na kándixa Jesucristo na táku ñoo Éfeso*

¹ Yi'i kúu i taPablo, ƚa ƚa naƚaxin Ndios ña kúu i taapóstol, ƚa ƚa ti'ví ra kasa ndivi chiño noo Jesucristo. Ta ƚáa i tutu yó'o xaƚ ña nda'a ndó'ó, n̄ivi na táku ñoo Éfeso, na kúu naño Ndios chi kándixa ndó Jesucristo ta vivíi ndíkõn ndó yichi ra. ² Ta Yivá yó Ndios xí'in Jesucristo ƚa taKá'no noo yó, ná taxi ra ña koo ñava'a ini ndó, ta ná ke'é ra ñava'a xí'in ndó.

*Xí'in tq'on yó'o taPablo kisa ká'no ra Ndios
xa'a ñava'a ké'é ra xí'in n̄ivi na kándixa Jesucristo*

³ ;Ná kasa ká'no ní yó Ndios, ƚa kúu Yivá Jesucristo, ƚa taKá'no noo yó! Saá chi xa'a ña táku yó ini Jesucristo, nda ñoyívi ñino Ndios xa san'i ra m̄i yó ndi'i saá noo ñava'a ña káku Níma ra. ⁴ Kivi on ta'an kasa va'a Ndios ñoyívi yó'o, xa naƚaxin ra m̄i yó ña nduu yó n̄ivi nayi, na on koó kuachi kuiso noo ra xa'a ña kutaku yó ini Jesucristo. ⁵ Ndios kí'vi ní ini ra xini ra m̄i yó, ta xa'a ñayó'o, chitóni ra naki'in ra m̄i yó ña nduu yó sa'ya ra. Ta ña kuchiño ke'é ra saá, Jesucristo n̄ixi'i ra xa'a kuachi yó. Ta xí'in ñasii

ndino'o ini ra, Ndios naki'in ra mji yó ña ndu yó sa'ya ra. ⁶ Va'a ná kasa ká'no ní yó Ndios, chi xa'a ñava'a ini ra kúu ña naki'in va'a ra mji yó, na kúu ñivi na táku ini Jesucristo, ña ña kí'vi ní ini Ndios xíni ra. ⁷ Ta ña kuchiño ñii kutaku yó xí'in ra, Jesucristo cha'vi ra xa'a yó xí'in ñii ra ña ñixita kivi ñixi'i ra nda'a tón cruz. Ta xa'a ñayó'o Ndios kisa ká'no ini ra xa'a kuachi yó, ta ndee ña on vá'a on vása ka xá'nda chiño ña noo yó. Ndios ké'é ra ñava'a yó'o xí'in yó chi ká'no ní ñava'a yóo ini ra. ⁸ Ta ñii ñii kivi Ndios sání'i ra mji yó ku'a ní ñandíchi, ta saá tuku táxi ra ña kundaa ini yó ñandaa. ⁹ Vará si'na ñixiyo se'é ña chitóni Ndios kasa ndivi Jesucristo, ta vitin Ndios xa saná'a káxin ra ña mji yó, chi saá chika'a ini Ndios kasa ndivi ra. ¹⁰ Saá chi ña chitóni Ndios kúu ñayó'o: Tá kixa'a kivi ña chindú'u ra, ta saá kivi yó'o Ndios taxi ra ndayí nda'a Jesucristo ña ka'nda chiño ra noo ndi'i ña yóo ñoyívi ñino ta ka'nda chiño ra noo ndi'i ña yóo ñoyívi yó'o.

¹¹ Nda ñanoó Ndios xa naxaxin ra mji yó ña kuu yó sa'ya ra. Ta xa'a ña ñii yóo yó táku yó xí'in Jesucristo, ndixa naki'in yó ndi'i ñava'a ña ñika'an Ndios kindo ra xí'in yó. Saá chi ñii ki'va ndatán chitóni Ndios kasa ndivi ra, saá ké'é ra. ¹² Ta Ndios kóni ra ña mji ndi najudío, na kúu ñivi nanoó kandixa Jesucristo, ná kasa ká'no ní ndi Ndios xa'a ndee va'a ña livi kómí ra. ¹³ Ta vitin ndó'ó, ñivi na on vása kúu najudío xa xini so'o ndó to'on va'a ña ndaa ña káchi ndi Ndios sáka'ku ra ñivi na kándixa Jesucristo. Ta saá xa'a ña kandixa ndó Jesucristo, Ndios taxi ra Níma ra yóo ña táku ña ini ndó, ta kisa ndaa ña

ndí kúu ndó sa'ya ndino'o Ndios vitin. Ta Níma Ndios yó'o kúu ña xina'á nika'an Ndios kindoo ra xí'in naIsrael ndí ti'ví ra ña ñoyívi yó'o. ¹⁴ Ta Níma Ndios yó'o ña táku ini yó kúu ña kisa ndaa ndí ndixa Ndios taxi ra ndi'i ñava'a chindú'u ra naki'in yó noo ra ñoyívi ñino, chi kúu yó sa'ya ndino'o Ndios. Saá ke'é Ndios xí'in yó xa'a ña kasa ká'no yó ra chi kómí ra ndi'i ndee ná'no va'a ña livi.

Xí'in tɔ'on yó'o taPablo ndúkú ra noo Ndios xa'a ñivi na kándixa Jesucristo na táku ñoo Éfeso

¹⁵ Ta saá xa'a ña xini so'o i ña ndí va'a ndaa ini ndó Jesucristo, ta xa'a ña xini so'o i ndí kí'vi ní ini ndó xini ndó ndi'i nañani yó xí'in náki'va yó na kándixa ña'á, ¹⁶ ta on vása sándakoo i ká'an i xí'in Ndios xa'a ndó, ká'an i káchí i xí'in ra saá: “Tata Yivá yó, táxa'vi ún xa'a ñivi na kándixa Jesucristo na kúu na táku ñoo Éfeso”, káchí i xí'in Ndios. ¹⁷ Ta ndi'i saá kivi ndúkú i xa'a ndó noo Yivá yó Ndios, ta ta kómí ndi'i ndee ná'no, ta kúu ra ta ta naki'in ñato'ó nda'a Jesucristo kivi ñixika ra ñoyívi yó'o. Ta noo Ndios yó'o ndúkú i ña taxi ra ñandíchi Níma ra koo ña sini ndó, ta ndúkú i noo ra ndí Níma ra saná'a ña ndó'ó ndi'i ñandaa. Ta xí'in ñayó'o, chindeé ña ndó'ó ña kundaa va'a ka ini ndó xa'a Ndios. ¹⁸ Ta ká'an i ndúkú i noo Ndios ña sanaye'e ra ñandíchi sini ndó ña kundaa ndino'o ini ndó xa'a yu kúu ñava'a ká'no ndáti ndó, chi ndó'ó kúu ñivi na kana Ndios ña nduu ndó sa'ya ra ña kutaku ndó xí'in ra ndi'i saá kivi. Ta ká'an i ndúkú i noo Ndios ña chindeé ra ndó'ó ña kundaa va'a ini ndó ndí ku'a ní ñava'a livi

ná'no taxi Ndios nda'a ndi'i nivi na kúu sa'ya ra. ¹⁹ Ta saá tuku ká'anj ndúkúj noo Ndios ña saná'a ra noo ndó'ó ndí ndee ña kómí ra njya'a ní ká'no ña xa'a ña chindeé ra mji yó na kúu nivi na kándixa ña'á. ²⁰ Xí'in mji ndee yó'o, Ndios sanatakú ra Jesucristo, ta taxi ra ña yóo Jesucristo noo táyi tón to'ó tón ñíndichi siin kua'á Ndios ñoyívi njino. ²¹ Ta xí'in ña ke'é ra saá, Ndios taxi ra ndí Jesucristo kúu ta ta ká'no ní ka noo ndi'i naná'no, ta kúu ra ta ta ká'no ní ka noo ndi'i na xá'nda chiño, ta kúu ra ta ta ká'no ní ka noo ndi'i nivi án nima ña kómí ndayí ñoyívi yó'o án ñoyívi njino. Ta Jesucristo kúu ra ta ta ká'no ní ka noo ndi'i ña yóo án ña táku ñoyívi vitin, ta ñii k'va saá kúu ra ta ta ká'no ní ka noo ndi'i ña koo án ña kutaku ndi'i saá kivi ña vaxi. ²² Ta Ndios xa sakoyo ra ndi'i ndee on vá'a tixin xa'a Jesucristo, ta taxi ra ña Jesucristo kúu ra ta taká'no ní ka, chi ndatán yóo sinj nivi noo yiki koñu na, saá yóo Jesucristo xí'in nivi na kándixa ña'á. ²³ Ta ndatán yóo yiki koñu Jesucristo saá yóo ndi'i nivi na kándixa ña'á. Ta xí'in mji ra sákutú ndaa ra ini ndi'i nivi na kándixa ña'á. Ta saá tuku Jesucristo xí'in mji ra sákutú ndaa ra ndi'i ña kuv'a ñoyívi yó'o xí'in ndi'i ña kuv'a ñoyívi njino.

2

To'on yó'o ká'an ndí Ndios sákaku ra nivi xa'a ñava'a ká'no ini ra

¹ Ta ndó'ó, ña yachi ka tá on ta'an kandixa ndó Jesucristo, ta nijika ndó yichi ña on vá'a ta xindiso ní ndó kuachi, ta kivi saá xikuu ndó

ndaṭán yó n̄ivi na n̄ixi'i n̄oḡ Ndios. ² Saá n̄ixiyo ndó x̄ina'á chi x̄indikon ndó yichi on vá'a ñii káchí xí'in inka n̄ivi ñoyívi yó'o, ta chikaḡ so'o ndó ña ndato'on nima ndiva'a ká'no xí'in ndó saá. Ta nima ndiva'a ká'no yó'o kúu ña xá'nda chiño n̄oḡ ndi'i nima ndiva'a, ta saá tuku kúu ña nima ña kisa chiño ini n̄ivi na toon ní ini, na on vása x̄iin chikaḡ so'o ña ká'an Ndios. ³ Ta x̄ina'á ñii k̄i'va ndaṭán táku n̄ivi na toon ní ini yó'o, saá x̄itaku m̄i yó, chi x̄indikon yó yichi n̄oḡ kisa ndivi yó ña on vá'a ña kútoo ní yikí koñu yó, ta kisa ndivi yó ña on vá'a ña káchí ini yó. Ta ñii káchí xí'in n̄ivi na toon ini, xa'nda chiño ña on vá'a n̄oḡ yó. Ta xa'a ñayó'o, Ndios x̄ikomí ra ndayí saxo'vi ní ra m̄i yó, ní kúu, xí'in ña sáa ní ini ra ñii káchí xí'in n̄ivi na on vá'a. ⁴ Ta saá ni, Ndios, ta kúu ta ká'no ní ini, ndixa kí'vi ní ini ra x̄ini ra m̄i yó, ⁵ ta ñii káchí xí'in Jesucristo, taxi ra ña kutaku ndino'o yó n̄oḡ ra. Ñayó'o ke'é Ndios xí'in yó k̄iv̄i x̄ikuu ka yó n̄ivi na n̄ixi'i n̄oḡ ra xa'a ña x̄indiso yó ku'a'a ní kuachi n̄oḡ ra. Ta ndixa ndasaá kuiti xa'a ñava'a ká'no ini m̄i Ndios kúu ña sakaaku ra m̄i yó n̄oḡ ndee ña on vá'a. ⁶ Ta xa'a ña ñii yóo yó táku yó xí'in Jesucristo vitin, yóo ña ndaṭán yóo ña Ndios ñii káchí xa sanatakū ra yó xí'in Jesucristo, ta taxi ra ña ñii káchí xí'in Jesucristo ndóo yó n̄oḡ táyi ná'no tón to'ó ñoyívi n̄ino n̄oḡ xá'nda chiño yó xí'in ra. ⁷ Saá ke'é Ndios ñava'a yó'o xí'in ndi'i m̄i yó, chi kóni ra saná'a ra n̄oḡ n̄ivi na kutaku kuiya vaxi, ndí ku'a'a ní ñava'a ké'é ra xí'in yó chi kúu ra ta ta va'a ká'no ini, ta kí'vi ní ini ra x̄ini ra m̄i yó, n̄ivi na ñii yóo xí'in Jesucristo

chi kándixa yó ra. ⁸ Saá chi ña sakaaku Ndios mji yó noo ña on vá'a ña sandi'i xa'a yó kúu ñii ñava'a ká'no saní'i Ndios mji yó, chi ta ta va'a ní ká'no ini kúu ra. Ta on sivi xa'a ña chiño va'a kisa ndivi yó noo Ndios kúu ña sakaaku ra mji yó. Ta xa'a ña kándixa yó Jesucristo, Ndios saní'i ra yó ñava'a ña sakaaku ra mji yó. ⁹ Ndixa on sivi xa'a chiño va'a ña kisa ndivi yó kúu ña Ndios sakaaku ra mji yó. Ta ñayó'o sáná'a ndí nda ñii yó on kúchiño kasa ká'no xí'in mji yó noo Ndios. ¹⁰ Ndios kisa va'a ra mji yó, ta kúu yó nivi na kuva'a xa'a ña ñii koo yó kutaku yó xí'in Jesucristo ta xa'a ña kasa ndivi yó kua'a ní chiño va'a ña nda xa si'na chitóni Ndios kasa ndivi yó.

To'on yó'o ká'an ndí ndi'i nivi na kándixa Jesucristo ñii yó'o na ndatán ñii nivi

¹¹ Ndó'ó, nivi na on sivi najudío kúu, va'a naká'an ndó ndí xina'á ndó'ó on sivi nivi na va'a xinata'an xí'in Ndios xikuu ndó. Ta mji ndi nivi najudío chinóo ndi kivi ndó, naní ndó "nivi na on vása kisa ndivi costumbre circuncisión." Ta mji ndi najudío sakunaní xí'in mji ndi "nivi na kisa ndivi costumbre circuncisión",* ta xani sijní ndi ndí xa'a ña kisa ndivi ndi costumbre yó'o xí'in yiki koñu ndi, kúu ndi nivi na va'a náta'an xí'in Ndios, ta on sivi saá, chi on vása ní-nasama nima ndi ña xí'in ña ndino'o ini ndi kundikon ndi Ndios. ¹² Ta ndó'ó na on sivi najudío kúu, va'a naká'an ndó ndasaá nijiyó ndó xina'á tá on

* **2:11** Costumbre najudío ña naní "circuncisión" kúu ña xá'nda na lo'o ñii sijní ñatete tajo'o.

ta'án kandixa ndó Jesucristo. Xíká ní xítaku ndó noo ra, ta xa'a ña on sivi naño ra naIsrael kúu ndó, on vása ní-xiyo ndayí nda'a ndó ña naki'in ndó ñava'a kindoo Ndios taxi ra nda'a naIsrael. Ndá'ví ní xítaku ndó si'na, chi on vása ní-kundaa ini ndó yu kúu Ndios ndino'o, ta nda lo'o on vása ní-xindati ndó naki'in ndó ñava'a nda'a ra. Saá ndá'ví xítaku ndó xina'á. ¹³ Ta vitin xa'a ña kandixa ndó Jesucristo, va'a náta'an ndó xí'in Ndios. Vará xina'á xikuu ndó nivi na xítaku xíká ní noo Ndios, ta nji Jesucristo, ña nixita nda'a tón cruz kivi nixi'i ra, taxi ña kixaa ndó kuyatin ndó noo Ndios vitin. ¹⁴ Ta mji Jesucristo kúu ta ta va'a sanakutá'an mji ndi, nivi najudío xí'in ndó'ó, nivi na on sivi najudío kúu, chi ke'é ra chiño ña taxi ndi va'a náta'an ovi noo nivi yó'o vitin. Ta xina'á mji yó na kúu ovi noo nivi yó'o nisaa ini yó xini tá'an yó, ta ndatán nixiyo ñii nama kútu ña xinaka ma'ño, ta nata'vi ña ndi'i najudío noo ndó'ó na on sivi najudío kúu, saá nixiyo ña. Ta ndatán yóo ta ta sandi'i xa'a nama kútu yó'o, saá yóo Jesucristo. Saá chi xa'a ña ke'é Jesucristo, on koó ka ña nákaa náta'vi tá'an mji yó nivi na kándixa Jesucristo, án najudío kúu yó, án nivi na on sivi najudío kúu yó. ¹⁵ Xí'in ña nixi'i ra nda'a tón cruz, Jesucristo kindaa ra ndee ndayí ña nitaa taMoisés, ta ndayí yó'o on sivi ka ña xá'nda chiño noo nivi na kándixa Jesucristo kúu ña. Ta saá ndayí yó'o on vása náta'vi tá'an ka ña mji ndi najudío noo ndó'ó na on vása kúu najudío. Saá chi xa'a ña kandixa yó Jesucristo, tayó'o sanduu ra ovi noo nivi na xikuu mji yó ña nduu yó ñii noo nivi xaá vitin. Ta saá

ñii va'a nákutá'an ndi'i m̄ji yó, ñivi na kándixa Jesucristo, án najudío kúu yó, án on s̄iví najudío kúu yó, chi ñii yóo yó xí'in ra vitin. ¹⁶ Saá chi xí'in ña ñixi'i Jesucristo nda'a tón cruz, sandi'i ra xa'a ña sáa ñixiyo ini m̄ji ndi najudío x̄ini ndi ñivi na on s̄iví najudío kúu. Ta ñii k̄i'va saá sandi'i ra xa'a ña sáa ñixiyo ini ndó'ó ñivi na on vása kúu najudío x̄ini ndó ndi'i najudío. Saá chi ndi'i m̄ji yó na kándixa Jesucristo ñii nd̄u yó xí'in ra, ta nákutá'an va'a yó xí'in Ndios vitin.

¹⁷ Ta k̄ivi k̄ixi Jesucristo ñoyivi yó'o, ta ñika'an ndoso ra to'on va'a noo ndi'i ñivi, ñika'an ra xí'in na ndasaá kuchiño kutá'an va'a na xí'in Ndios. Ta ndato'on ra to'on va'a yó'o xí'in ndó'ó, ñivi na x̄itaku x̄iká noo Ndios, ta ñii k̄i'va saá ndato'on ra xí'in m̄ji ndi najudío na x̄itaku yatin noo Ndios. ¹⁸ Ta vitin ndi'i m̄ji yó na kándixa Jesucristo, án ñivi na on s̄iví najudío kúu, án ñivi najudío kúu, ta ñii laá Níma Ndios kúu ña yóo táku ini ñii ñii yó, ta xa'a ñayó'o, kómí yó ndayí ña kixaa yatin yó noo Ndios. ¹⁹ Ta saá ndó'ó, ñivi na kándixa Jesucristo, vará on s̄iví najudío kúu ndó, ta vitin on vása k̄a táku x̄iká ndó noo Ndios, ta ni on vása k̄a kúu ndó ñivi na ñoo x̄iyo noo ra. Ta nda víka, vitin kúu ndó ñivi naño Ndios, ta kúu ndó nave'e m̄ji ra. ²⁰ Ndatán yóo ñii laá ve'e ña kisa va'a Ndios saá yóo ndi'i yó, ñivi na kándixa Jesucristo. Ta ndatán yóo xa'a ve'e yó'o saá yóo to'on Ndios ña saná'a naapóstol xí'in naprofeta. Ta ndatán yóo m̄ji yuu ña ká'no ní ña nákaa xa'a t̄iton ve'e, ndiso ña ve'e yó'o, saá yóo Jesucristo. ²¹ Saá chi xa'a ña va'a kundichi ve'e, ndi'i inka yuu ña kuva'a ve'e yó'o x̄ini ñó'ó ña yuu ká'no

ña nákaā t̄iton̄ xa'a ve'e. Saá ndi'i m̄ji yó, n̄ivi na kándixa Jesucristo, x̄ini ñó'ó ní yó ra, chi tayó'o sánakutá'an ra m̄ji yó ña ñii nduu yó xí'in ra, ta xí'in ndeē ra vaxi kua'no yó ta t̄ondaā yó nduu yó n̄ivi na koo ndatán kóni ra. Ta saá ndatán yóo ve'e ño'o ȳii noō yóo Ndios, saá yóo m̄ji yó n̄ivi na kándixa Jesucristo. ²² Saá ndó'ó, xa'a ña kándixa ndó Jesucristo, ndatán yóo ve'e ño'o noō yóo Ndios, saá yóo ndó vitin, chi Níma Ndios táku ña ini ndó.

3

T̄o'on yó'o ká'ān ndí taPablo kisa chiño ra noō n̄ivi na on̄ vása kúu najudío

¹ Ta ȳi'i, taPablo, vitin nákaā i ini ve'e kaa xa'a ña n̄ika'ān ndoso i t̄o'on va'a xa'a Jesucristo. Ta ña xó'v̄i yó'o vitin kúu xa'a ña naki'in ndó ñava'a ña chindeé ndó'ó, n̄ivi na on̄ s̄iví najudío kúu. ² Ndixa xa x̄ini so'o ndó ndí Ndios xa s̄akuiso chiño ra ȳi'i ndat̄o'on̄ i xí'in ndó'ó, n̄ivi na on̄ s̄iví najudío kúu, yu kúu ñava'a ch̄itóni Ndios ke'é ra xí'in ndó. Chi Ndios, xa'a ñava'a ní ini ra, ch̄itóni ra sakaku ra ndó'ó n̄ivi na kándixa Jesucristo. ³ Vará ña ch̄itóni ra yó'o kúu ña na'á ní n̄ixiyo se'é noō n̄ivi, ta Ndios saná'a ra noō i xa'a ña kundaā ini ña. Ta xa x̄ini ndó xa'a ñayó'o chi sakán n̄itaa lo'o i t̄o'on ña ndat̄o'on̄ i xí'in ndó xa'a ñayó'o. ⁴ Tá ka'vi ndó t̄o'on ña xa n̄itaā i noō tutu yó'o, ta saá kundaā ini ndó yu kúu ña xa x̄ini vitin xa'a ña ch̄itóni Ndios, ña kúu ña xa kisa ndivi Jesucristo xa'a n̄ivi. ⁵ Vará x̄ina'á ña ch̄itóni Ndios n̄ixiyo se'é ña noō n̄ivi, ta vitin Níma Ndios sanat̄ivi ña ñayó'o ini

naapóstol xí'in naprofeta ña kundaa ini na xa'a ña. ⁶ Ta vitin ndátò'on ì xí'in ndó ndí ña chítónì Ndios kúu ñayó'o: Ñii káchí najudío ta xí'in ñivi na on sivi najudío kúu, kúchiño na naki'in na ñava'a ña kindo Ndios taxi ra nda'a ndi'i ñivi na kúu sa'ya ndino'o ra. Ta ndi'i ñivi na ndino'o ini kándixa Jesucristo, nayó'o kúu nasa'ya Ndios, ta ndátán yóo ku'a'a xiiña ñii laá yíkí koñu ñivi saá yóo ndi'i ñivi yó'o, saá chi ñivi yó'o yóo na ndátán yóo yíkí koñu Jesucristo.

⁷ Ta yi'i, xa'a ñava'a saní'i Ndios yi'i chi ta ta va'a ká'no ini kúu ra, ta xa'a ña kómí ra ndi'i ndee, Ndios sakuiso chiño ra yi'i ña ka'an ndoso ì to'on va'a xa'a Jesucristo. ⁸ Vará yi'i kúu ñii ta ta ndáya'ví lo'o ní ka noo ndi'i ñivi na kándixa Jesucristo, ta saá ni, Ndios ke'é ra ñava'a ní xí'in ñi, chi taxi ra nda'a ñi ñatò'ó ká'no, ña kúu ña sakuiso chiño ra yi'i ña ka'an ndoso ì to'on va'a xa'a Jesucristo noo ñivi na on sivi najudío kúu. Ta ndátò'on ì xí'in na ndí ñivi na kándixa Jesucristo naki'in na ku'a'a ní ñava'a nda'a ra, tãda ni on kuchiño na ka'vi na ndasaá ku'a'a ní kúu ña. ⁹ Vará Ndios chise'é ra noo ñivi ña kúu ña chítónì ra nda ñanoó, ta vitin sakuiso chiño ra yi'i ña ndatò'on ì xí'in ñivi ña kundaa ini na yu kúu ña chítónì Ndios, ta ta kisa va'a ndi'i ña yóo ñoyívi yó'o xí'in ña yóo ñoyívi ñino. ¹⁰ Saá ke'é Ndios chi kóni ra ndí vitin, xí'in ñava'a ké'é ñivi na kándixa Jesucristo, ndi'i naángel ná'no ta xí'in ndi'i inká níma ña kómí ndayí ñoyívi ñino, kundaa ini ndi'i na ndí ndixa Ndios kúu ta ta kómí ndi'i noo ñandíchí ndino'o. ¹¹ Ñayó'o kúu ña chítónì Ndios nda kivi noo, ta xí'in ña ke'é

Jesucristo, Taa taKá'no noo yó, Ndios kisa ndivi ra ña chitóni ra ñii ki'va ndatán yoo ña kóni ra. ¹² Ta xa'a ña kandixa yó Jesucristo ta ñii yoo yó táku yó xí'in ra, kómí yó ndayí ña va'a nata'an yó xí'in Ndios vitin, ta on vása yí'ví yó xaá yatin yó noo Ndios ña ka'an yó xí'in ra. ¹³ Ta xa'a ñayó'o, ndúkú j noo ndó ña on kuchuchú ini ndó xa'a ña xó'vi j vitin. Nda víka, va'a ná kani sinj ndó ndí ña xó'vi j vitin kúu ña táxi j ñato'ó nda'a ndó.

To'on yó'o ká'an ndí on kúchiño kundaa ini yó ndasaá ká'no ní yoo ña kí'vi ini Jesucristo xini ra mij yó

¹⁴ Ta xa'a ndi'i ñava'a ke'é ra xí'in yó, ñii ñii kivi kúxítí j noo Yivá yó Ndios, ta kúu Yivá Jesucristo Taa taKá'no noo yó, ¹⁵ ta kúu ra taa ta sákananí yó “Yivá yó”, chi kisa va'a ra ndi'i mij yó, nivi na táku ñoyívi yó'o, ta kisa va'a ra ndi'i na táku ñoyívi njno. ¹⁶ Ta xa'a ña kómí ra ndi'i saá noo ñava'a ndino'o, ndúkú j noo ra ña Níma ra ná chikaá ña ndee ini ndó xa'a ña kútu kuita ndó yichí Jesucristo. ¹⁷ Ta saá xa'a ña ndaa ini ndó Jesucristo, ndixa kutaku ra ini ndó ndi'i saá kivi. Ta ndúkú j noo Ndios ña chindeé ra ndó'ó ña nduu ndó nivi na ndixa kí'vi ní ini xini na Ndios ta ñii ki'va saá kuki'vi ní ini ndó koni tá'an ndó, chi ñayó'o kúu ña ndáya'ví ní ka noo ndi'i chiño va'a kisa ndivi yó. ¹⁸ Ta saá ndó'ó ta xí'in ndi'i nivi na ndíkon Ndios tondaa ndó noo ña kundaa ini ndó ndasaá ví kónó ní nákaa ña ndixa kí'vi ini Ndios xini ra ndó'ó; ta ndasaá ví síkón ní xaa ña kí'vi ini Ndios xini ra ndó'ó, ta ndasaá ví ká'no ní ndíka xaa ña va'a kí'vi ini ra xini ra ndó'ó, ta ndasaá ví yá'a ní káni xíka xaa

ña kí'vi ini Ndios xíni ra ndó'ó. ¹⁹ Ta nda ñii xiiña on vása ndi'i ña kí'vi ní ini Jesucristo xíni ra ndó'ó. Ta vará on vása kúchiño kundaa ini ndó ndasaá kí'vi ní ini Jesucristo xíni ra ndó'ó, ta saá ni, xáku ndá'víj nọ Ndios ña chindeé ra ndó'ó ña kundaa ini ndó ñayó'o. Ta saá kuchiño naki'in ndó ndi'i ñava'a ña káku ini Ndios, ta ñayó'o sakutú ña ini ndó ña tondaa ndó kuu ndó ñivi na ñixinq ndino'o.

²⁰ Ta vitin ná kasa ká'no yó Ndios chi ndee ra ña táku ini yó, xa yóo tí'va ña kasa ndivi ña ná'no ní ka chiño va'a nọ ña xáni sijn yó, chi Ndios kúchiño ra ke'é ra xí'in yó ku'a ní ka ñava'a nọ ña ndúkú yó nọ ra. ²¹ Ta va'a ndi'i mji yó, ñivi na ñii yóo táku xí'in Jesucristo, jná ke'é yó ña chinóo síkón ñatq'ó Ndios! Saá ná koo ña kivi vitin ta ndi'i saá kivi ña vaxi.

4

Tq'on yó'o ká'an ña ndi'i ñivi na kándixa Jesucristo xíni ñó'ó ñii kutaku na xí'in ra

¹ Ta yi'i, ta ta nákaa ini ve'e kaa xa'a ña kisa chiño j nọ Jesucristo, xáku ndá'víj nọ ndó'ó ná chikaa ndó ndee ña vivii kutaku ndó ndatán kóni ra, chi Ndios kana ra ndó'ó xa'a ña kutaku ndó saá. ² Ta ndi'i saá kivi xíni ñó'ó kasa ñinq xí'in mji ndó ta taxi ndó ñatq'ó nda'a ndi'i ñivi. Ta on vá'a kuu ndó ñivi na kama sásaa ini mji, ta xíni ñó'ó koo ká'no ní ini ndó koni tá'an ndó, ta xa'a ña kí'vi ini ndó xíni tá'an ndó, xíni ñó'ó kundeé ini ndó xí'in tá'an ndó. ³ Ta Níma Ndios ña táku ini yó kúu ña táxi ña ñii yóo yó xí'in tá'an yó,

ta kisa chiño ña xí'in yó ña va'a kutá'an yó xí'in tá'an yó. Ta xa'a ñayó'o, ñii ñii ndó'ó, xini ñó'ó chikaá ndó ndee xí'in mii ndó ña on ndi'i xa'a ña va'a kutá'an ndó xí'in tá'an ndó. ⁴ Saá chi ndi'i mii yó, nivi na kándixa Jesucristo, ndatán yóo ñii laá yiki koñu Jesucristo saá yóo yó. Ta ñii laá Níma Ndios kúu ña táku ini ndi'i yó, ta ñii kúu ñava'a ká'no ndati yó, chi mii yó kúu nivi na kana Ndios ña nduu yó sa'ya ra. ⁵ Ta ñii laá kúu Taa taKá'no noo yó, ta kúu Jesucristo, ta ñii laá kúu ñandaá kándixa yó, ta ñii laá kúu xa'a ña chichi yó, ⁶ ta ñii laá kúu Ndios, taa ta kúu Yivá ndi'i yó, ta kúu ra taa ta xá'nda chiño noo ndi'i yó, ta táxi ra ndee ra nda'a yó ña kisa ndivi yó chiño ra, ta táku ra ini ndi'i yó.

⁷ Ta xa'a ña kúu Jesucristo taa ta va'a ní ká'no ini, saní'i ra ndee va'a nda'a ñii ñii mii yó xa'a ña kúchiño yó kasa ndivi yó chiño ra. ⁸ Xí'in ña ke'é Jesucristo saá xí'in yó, kundivi to'on Ndios ña nitaa na xina'á, ña káchí saá:
Taa taká'no ndaa ra kuá'an ra noo síkón ní ñoyívi
nino,

ta xa'a ña kündeé ra noo na sáa ini xini ña'á, ta nayó'o nduu na napreso ra.

Ta saá taa taká'no yó'o saní'i ra kuá'a ní ñava'a nda'a nivi na ndíkõn ña'á,
saá káchí to'on Ndios.

⁹ Ta to'on Ndios yó'o kóni kachí ña ndí Taa taKá'no yó'o kúu Jesucristo, taa ta ndaa ñoyívi síkón nino. Ta xí'in ñayó'o kúndaá ini yó ndí si'na nda ñoyívi nino kee ra ta noo ra, kixaa ra nda noo nino ní ñoyívi yó'o. ¹⁰ Ta mii taa ta noo kixaa nda ñoyívi yó'o kúu taa ta tuku

ndaꝯ nda mji nꝯ síkón ní ka nꝯ ndi'i ñoyívi nꝯ. Saá ke'é ra xa'a ña sakutú ndi'i xí'in mji ra ndíkã ní xiiña ñoyívi yó'o, ta sakutú ndi'i xí'in mji ra ndíkã ní xiiña ñoyívi nꝯ. ¹¹ Mji tayó'o kúu Jesucristo, ɽa ɽa saní'i ndee va'a ñii ñii nꝯ na kãdixa ña'á. Ta ɽaxi ra ndee nda'a sava na ña kuu na naapóstol, nꝯ na kuã'an kisa ndivi chiño Ndios; ta ɽaxi ra ndee nda'a sava na ña kuu na naprofeta, nꝯ na ká'an to'on ña táxi Nímã Ndios nda'a na; ta Jesucristo ɽaxi ra ndee nda'a sava na ña sakuɽa ní'no na to'on va'a xa'a mji ra nꝯ nꝯ na on ɽa'an koni so'o to'on yó'o, ta ɽaxi ra ndee nda'a sava na ña kuu na napastor, ña kuiso chiño na xí'in nꝯ na kãdixa mji ra. Ta ɽaxi ra ndee nda'a sava nꝯ ña kuu na namaestro, ña va'a saná'a na nꝯ ña viví kundikõn na yichí mji ra, ɽa ɽa kúu Jesucristo. ¹² Ta Jesucristo saní'i ra ndee va'a yó'o ñii ñii mji yó nꝯ na kãdixa ña'á, xa'a ña kukomí yó ndee ña kasa ndivi yó chiño ra, ta xa'a ña chindeé tá'an yó ña viví kua'no ndi'i yó yichí ra. ¹³ Ta saá tondaa ndi'i yó ña ñii nduu yó xa'a ña ñii káchí kãdixa yó Jesucristo, ta tondaa yó nduu yó nꝯ na ndixa xíní va'a ra, ta ñii kivi tondaa yó nduu yó nꝯ na nixino ndino'o, ndatán yó mji Jesucristo. ¹⁴ Ta saá on ke'é ka yó ndatán ke'é naválí, chi naválí nóno násama na ña xáni siní na, ta kama ní táxi xí'in mji na ña inkã nꝯ sandá'ví ña'á na, chi nꝯ yó'o kúu na ndíchí ní siní mji, ta ti'va ní na chu'u na naválí ña kundikõn na yichí ña on vása ndaa. ¹⁵ Ta mji yó, on vása yóo ka yó ndatán yóo naválí, ta xíní ñó'ó kuki'vi ini yó koni tá'an yó ta ndato'on

yó ñandaa xí'in tá'an yó, chi saá va'a ka vaxi kua'no yó yichí Jesucristo, nda tondaa yó nduu yó ndatán yóo ra. Saá chi ndatán yóo sijní nivi xí'in yikí koñu na, saá yóo Jesucristo xí'in ndi'i nivi na kándixa ña'á. ¹⁶ Ta saá Jesucristo táxi ra ña viví nakutá'an ñii ñii xiiña yikí koñu ra, xa'a ña ñii káchí ndi'i xiiña kisa chiño ña ndatán yóo noo xíní ñó'ó ñii ñii mji ña. Ta saá ndi'i mji yó na kándixa Jesucristo, na kúu yikí koñu ra, ndixa kua'no ka yó yichí ra xí'in ña ndixa kí'vi ini yó xíni tá'an yó.

To'on yó'o ká'an ndí nivi na kándixa Jesucristo xíní ñó'ó kutaku va'a na chi xa nduu na nivi na xaá ini

¹⁷ Xí'in ndayí Jesucristo ndátoto'on i xí'in ndó ña on kutaku ka ndó ndatán táku nivi na on vása ndíkõn Ndios, chi nivi yó'o táku na xáni sijní na xa'a ña kúu ndasaá kuiti ña maní, ña on vása ndáya'ví. ¹⁸ Nivi yó'o on kúchiño kundaa ini na ñandaa, chi táku xíká ní na noo Ndios, chi nivi na naa ini kúu na, ta na tá'yá ní ini kúu na, ta só'ó ní na. ¹⁹ Nivi yó'o on vása kúka'an noo mji na, chi nivi na kisa só'ó va'a xí'in mji kúu na, ta nda lo'o on xijní na nasita xí'in mji na noo ña on vá'a. Ta nda víka táxi xí'in mji na ña ké'é na ndi'i saá noo ña on vá'a án ñakini ña kútoo yikí koñu na. ²⁰ Ta yichí ña on vá'a ña ndíkõn nivi yó'o, on sivi yichí va'a Jesucristo kúu ña, ta yichí va'a Jesucristo kúu ña xa sakuá'á ndó kundíkõn ndó. ²¹ Saá chi ndixa xa xijní so'o ndó to'on va'a xa'a Jesucristo, ta xa sakuá'á ndó kutaku ndó ndatán kóni ra. Ta xa'a ñayó'o, vitin táku ndó kisa ndivi ndó ñandaa ña saná'a Jesucristo. ²² Ta saá ndó'ó,

xínjĩ ñó'ó sandakoo va'a ndó ndi'i yichĩ yatá ña ɔn vá'a nɔɔ nixika ndó xitaku ndó xina'á, chi yichĩ yatá yó'o kúu yichĩ nɔɔ xixa'nda chiño ña ɔn vá'a nɔɔ ndó xa'a ña kisa ndivi ndó ña ɔn vá'a ña kútoo ní yíkí koñu ndó. Ta ña kútoo ní yíkí koñu ndó yó'o sandá'ví ña ndó'ó chi ɔn vása ní-taxi ña ñava'a nda'a ndó. ²³ Ta vitin xínjĩ ñó'ó taxi xí'in mji ndó nda'a Nímã Ndios ña ndasa xaá ña nímã ndó ta ndasa xaá ña sijnĩ ndó. ²⁴ Ta xa'a ña nduu ndó njivi na xaá ini, xínjĩ ñó'ó taxi ndó ná kasa chiño Nímã Ndios ini ndó, xa'a ña nduu ndó njivi na va'a ndino'o ini, njivi nayii, njivi nandaã, chi Ndios kisa va'a ra ndó'ó xa'a ña tondaa ndó nduu ndó ndatán yóo mji ra.

²⁵ Ta saá ɔn ka'an ka ndó to'on vatá, ta ndasaá kuiti nina to'on ndaa ka'an ndó xí'in tá'an ndó. Saá chi ndatán yóo ku'a ní xiiña ña kúu yíkí koñu ñii njivi, saá yóo yó, chi ndi'i mji yó, njivi na kándixa Jesucristo kúu yó yíkí koñu ra.

²⁶ Ta ndó'ó, njivi na kándixa Jesucristo, tá kixá'á saã ini ndó, ta kama nasita xí'in mji ndó kotɔ nakava ndó ke'é ndó ña ɔn vá'a. Ta saá ɔn taxi ndó ña ndiní kivi kunakaã ña sãã ini ndó. ²⁷ Ta va'a ka kama nandikó ini ndó, kotɔ taxi ndó ña kundeé ñanímã ndiva'a ká'no nɔɔ ndó.

²⁸ Vará sava ndó'ó xikuu ndó njivi nakuí'ná, ta vitin ɔn vá'a kasa kuí'ná ka ndó, ta xínjĩ ñó'ó kasa ndivi ndó chiño va'a, ta va'a ná konjĩ ñó'ó ndó nda'a ndó xa'a ña kasa chiño ndó. Ta saá kukomí ndó sji'un ña kuchiño chindeé ndó njivi na yóo ña xínjĩ ñó'ó ní nɔɔ.

²⁹ Ta xínjĩ ñó'ó nasita xí'in mji ndó nɔɔ ña ɔn ka'an ndó to'on ña ɔn vá'a ña sataku'é nímã njivi. Ta nda víka, ka'an ndó to'on va'a ña

chindeé n̄ivi na kándixa Jesucristo ña vivíi ka kua'no na yich̄i ra. Ta ka'ḅan ndó t̄o'on ña chikaḅ ndee va'a ini n̄ivi na x̄ini so'o ña. ³⁰ Ta ḅn ke'é ndó ña ḅn vá'a ña taxi sakuchuchú ini Níma Ndios, chi ndatán yóo sello ñii t̄achiño ká'no ña kisa ndaa xa'a tutu, saá yóo Níma Ndios ña táku ini yó. Saá chi ña táku Níma Ndios ini yó kisa ndaa ña ndí kúu yó sa'ya ndino'o Ndios, ta ndixa naki'in va'a ra m̄ii yó k̄ivi ndikó tuku Jesucristo ñoyívi yó'o.

³¹ Ta ndó'ó x̄ini ñó'ó sandakoo ndó ña táxi nákaḅ ñayova ini ndó, ta ḅn kuu ndó n̄ivi na kama ní sáḅ ini, ta ni ḅn kuu ndó n̄ivi na kue'ē ní. Ta sandakoo ndó ña kini ndá'yi ndó noḅ inka n̄ivi, ta sandakoo ndó ká'ḅan ndó t̄o'on ndiva'a x̄i'in n̄ivi, ta sandakoo ndó ká'ḅan ndó t̄o'on ña sátakué'ē ini n̄ivi, ta sandakoo ndó ña táxi nákaḅ ña ḅn vá'a ini ndó x̄ini ndó inka n̄ivi. ³² Ta x̄ini ñó'ó vivíi kuu ndó n̄ivi na va'a nata'an x̄i'in tá'an ndó, ta kundá'ví ini ndó koni tá'an ndó, ta kasa ká'no ini ndó xa'a tá'an ndó, ñii k̄i'va ndatán Ndios kisa ká'no ini ra xa'a kuachi ndó xa'a ña kándixa ndó Jesucristo.

5

T̄o'on yó'o ká'ḅan ndí x̄ini ñó'ó kutaku yó ndatán táku sa'ya ndino'o Ndios

¹ X̄ini ñó'ó chikaḅ ndó ndee ña ke'é ndó ñava'a ndatán ké'é Ndios. Saá chi sa'ya Ndios kúu ndó ta k̄i'vi ní ini ra x̄ini ra ndó'ó. ² Ta ndixa kuki'vi ini ndó koni tá'an ndó. Saá chi Jesucristo k̄i'vi ini ra x̄ini ra m̄ii yó, ta n̄itondaḅ ra n̄isok̄o x̄i'in m̄ii ra ta n̄ixi'j̄i ra xa'a yó. Ta ña Jesucristo n̄isok̄o

xí'in m̄ji ra, yóo ña ndatán n̄ixiyo ña n̄isok̄o n̄ivi kit̄i n̄oq̄ n̄ama ȳi, ta Ndios kus̄ij̄ ini ra ña xá'an támi ní ñ̄i'm̄a ña kee n̄oq̄ xá'mi na kit̄i yó'o.

³ Ndó'ó kúu n̄ivi na ndík̄on Ndios, t̄a t̄a kúu t̄aȳi. Ta xa'a ñayó'o ndó'ó x̄in̄i ñó'ó kuu ndó n̄ivi na táku ndii n̄oq̄ ra. Ndó'ó na kúu nataa, nda lo'o on k̄i'vi ndó kuachi x̄i'in náña'a ná on s̄iví násí'í ndó kúu. Ta ndó'ó na kúu náña'a, nda lo'o on k̄i'vi ndó kuachi x̄i'in nataa na on s̄iví ȳi ndó kúu. Ni nda lo'o on ke'é ndó ñakini x̄i'in t̄a án x̄i'in ña'a. Ta on vá'a kuu ndó n̄ivi na chikāa ndeē xa'a ña kukomí na ku'a'a ní ka ña kús̄ij̄ ní ini na x̄ini na. ⁴ On vá'a ndat̄'on ndó t̄o'on kini, ni on vá'a ka'an ndó t̄o'on ña on koq̄ ya'vi kómí, ni on ka'an ndó t̄o'on ña sákuka'an n̄oq̄ n̄ivi. Saá chi ndi'í n̄oq̄ t̄o'on on vá'a yó'o on vása va'a kee ña yu'u n̄ivi na ndík̄on Ndios. Ta nda víka, x̄in̄i ñó'ó ka'an ndó t̄o'on va'a, ña táxi ña táxa'vi ña'a nda'a Ndios. ⁵ Va'a ná kundāa va'a ini ndó ndí n̄ivi na on x̄in sandakoo ndík̄on na yich̄i on vá'a, n̄ivi yó'o on s̄iví sa'ya ndino'o Ndios kúu na, ta on vása kómí na ndayí kutaku na ñoyívi n̄oq̄ xá'nda chiño Jesucristo x̄i'in Ndios. Sava n̄ivi yó'o kúu nataa na x̄ika kí'vi kuachi x̄i'in náña'a ná on s̄iví násí'í na kúu, án náña'a ná x̄ika kí'vi kuachi x̄i'in nataa na on s̄iví ȳi ná kúu, án n̄ivi na x̄ika ké'é ndi'í saá n̄oq̄ ñakini x̄i'in tá'an na. Ta sava n̄ivi yó'o nina kuiti chíkāa na ndeē ña kukomí na ku'a'a ní ka ñakuíká. Nii kúu n̄ivi yó'o x̄i'in n̄ivi na kisa ká'no ndios vatá ña kúu ídolo, chi ñakuíká ñoyívi yó'o yóo ña ndatán yóo ndios m̄ji na. ⁶ Ta saá on taxi ndó nda ñii n̄ivi sandá'ví na ndó'ó x̄i'in ña ká'an na t̄o'on vatá x̄i'in ndó, chi ndixa Ndios saxo'vi ní ra n̄ivi na kúu na toon ini,

na kúu na ɔn x̄j̄in chikaā sɔ'o tɔ'on ra. ⁷ Ta x̄a'a ñayó'o ɔn kundikɔn ndó yich̄i ñivi na toon ini yó'o, ta nda lo'o ɔn ke'é ndó ña ɔn vá'a ndatán yóo ña ké'é na.

⁸ Kivi ña ɔn ta'án kandixa ndó Jesucristo, ta x̄itaku ndó yich̄i ɔn vá'a nɔɔ naa ní. Ta vitin x̄a'a ña ñii yóo ndó táku ndó x̄i'in Jesucristo, táku ndó yich̄i va'a nɔɔ yé'e ño'o. Ta x̄a'a ñayó'o x̄in̄i ñó'ó chikaā ndó ndee ña kutaku ndó ndatán táku ñivi na ndino'o ndíkɔn yich̄i va'a yó'o, ⁹ chi Níma Ndios ña táku ini ndó kisa chiño ña ini ndó x̄a'a ña ke'é ndó ndi'i saá nɔɔ ñava'a, ñandaa, ta ñandixa. ¹⁰ Ndi'i saá kivi va'a ná sakuá'á ndó ña kundaa ini ndó yu kúu ñava'a ke'é ndó ña sakusij ndó ini Ndios. ¹¹ Ta nda lo'o ɔn taxi x̄i'in m̄ji ndó ke'é ndó ña ɔn vá'a, ndatán yóo ña ké'é ñivi na ndíkɔn yich̄i nɔɔ naa ní, chi ña ɔn vá'a ké'é na ɔn vása ndáya'ví ña. Ta va'a ka ná ndato'on ndó x̄i'in ñivi yó'o ña kundaa ini na ndí ña ké'é na kúu ña ɔn vá'a. ¹² Ndixa ña ka'an ní nɔɔ kúu ña ndato'on yó x̄a'a ña kini ní ké'é se'é ñivi na ndíkɔn yich̄i ɔn vá'a nɔɔ naa ní. ¹³ Ta saá ni, tá yé'e ño'o nɔɔ naa ní, ta sánativi ña ndi'i ña ké'é ñivi na x̄ika nɔɔ naa yó'o. Ta ndatán yóo ño'o yé'e yó'o, saá yóo Jesucristo, chi sánativi ra ndi'i ña yóo ini yó, án ñava'a án ña ɔn vá'a kúu ña. ¹⁴ Ta x̄a'a ñayó'o, yóo ñii tɔ'on ndíchí ña xa x̄in̄i yó ña káchí saá:

Nakáxin ini ndó'ó, ñivi na k̄is̄in;
nakuita ndó'ó, ñivi na yóo ndatán yóo ñivi na
ñixi'j̄.

Koo ti'va ndó, ta ño'o ña yé'e ña káku ini
Jesucristo naye'e ña ini ndó,

saá káchí to'on ndíchí ña xa xíní yó.

¹⁵ Ta saá koto va'a xí'in m̄i ndó ndasaá xíní ñó'ó va'a kutaku ndó. On kutaku ndó ndatán táku ñivi na kí'ví s̄iní, ta va'a kutaku ndó ndatán táku ñivi na ndíchí s̄iní. ¹⁶ Saá chi vitin k̄iví táku yó ñoyívi, yóo kuá'a ní ñivi na ké'é ndi'i saá ñoo ña on vá'a. Ta saá xíní ñó'ó ndukú ndó yichí ndasaá ke'é ndó ndi'i saá ñoo ñava'a. ¹⁷ On kuu ndó ñivi na kí'ví s̄iní, ta va'a kuu ndó ñivi na xáni s̄iní xa'a yu kúu ñava'a kóni Ndios. ¹⁸ On kuu ndó ñivi na xí'i ní ndutá vino án inká ndutá tá sáxíini ñivi, chi ndutá yó'o sándi'i rá ndee ndó ña on kuchiño ka'nda chiño ndó ñoo m̄i ndó. Ta va'a ká kuu ndó ñivi na chútú ini xí'in Níma Ndios ña ka'nda chiño ña ñoo ndó. ¹⁹ Ta k̄iví nákutá'an ndó xa'a ña kisa ká'no ndó Ndios, ta va'a kata ndó yaa ȳi ña vaxi ñoo ñii xiiña to'on Ndios, ña ñaní Salmos. Ta saá tuku va'a kata ndó yaa ȳi ña ká'an ñava'a livi xa'a Ndios, ta kata ndó inká yaa ȳi ña kisa ká'no ndó Ndios. Saá xí'in ndino'o ní ini ndó kata ndó kasa ká'no ndó Ndios. ²⁰ Ta ndi'i saá k̄iví xí'in ndayí k̄iví Jesucristo, Ta taKá'no ñoo yó, ká'an ndó, kachí ndó: "Táxa'vi ún, Yivá yó Ndios xa'a ndi'i ñava'a ké'é ún xí'in ndí", kachí ndó xí'in ra.

To'on yó'o ká'an ndí ñivi na tonda'a xíní ñó'ó kasa to'ó tá'an na

²¹ Ndi'i yó, ñivi na kándixa Jesucristo xíní ñó'ó kasa ñino xí'in m̄i yó ña kasa chiño yó ñoo tá'an yó. Ña ke'é yó saá saná'a ña ndí ndino'o kisa to'ó yó Jesucristo.

²² Ta saá ndi'i náña'a ná yóo ȳi xíní ñó'ó kasa ñino xí'in m̄i ná ña kasa chiño ná ñoo ȳi ná,

ndaṭán yóo ña kisa chiño ná nḡ Jesucristo, Ṭaa ṭaKá'no nḡ yó. ²³ Ta ñii kṽva ndaṭán Jesucristo yóo ra kúu ra sṽni nṽvi na kándixa ña'á, saá ṭaa ṭa yóo ñásí'í, yóo ra kúu ra sṽni ñásí'í ra. Ta Jesucristo kúu Ṭaa ṭa Sákaku ndi'i nṽvi na kándixa ña'á, ta nayó'o ndaṭán yóo yṽkí koñu Jesucristo, saá yóo na. ²⁴ Ta xa'a ñayó'o, ñii kṽva ndaṭán nṽvi na kándixa Jesucristo xṽni ñó'ó kasa nṽṇo xí'in mṽi na xa'a ña kasa ndivi na ndi'i ña xá'nda chiño ra, saá ñii ñii ña'a ñá yóo yṽi xṽni ñó'ó kasa nṽṇo xí'in mṽi ñá xa'a ña kasa ndivi ñá ndi'i ña xá'nda chiño yṽi ñá nḡ ñá.

²⁵ Ta ñii ñii ṭaa ṭa yóo ñásí'í xṽni ñó'ó ndixa kuki'vi ini ra koni ra ñásí'í ra, ñii kṽva ndaṭán kí'vi ini Jesucristo xṽni ra nṽvi na kándixa ña'á, ṭanda ṭaxi xí'in mṽi ra ña nṽxi'i ra xa'a nayó'o. ²⁶ Jesucristo kisa ndivi ra ñayó'o xa'a ña ndasa yṽi ra nṽvi yó'o na kúu na kándixa ña'á. Ta xí'in ṭo'on va'a ña ká'an xa'a ra ña chṽkaa so'o na, ta xí'in takuií tá chṽchi na xa'a ña kándixa na ra, Jesucristo ndasa yṽi ra na. ²⁷ Ta ke'é ra ñayó'o xa'a ña kuchiño va'a naki'in ra nṽvi yó'o kṽi kuita na nḡ ra. Ta ndaṭán yóo ñii ña'a ñá xa yóo ti'va ñíndichi nḡ yóo vikḡ tonda'a ñá, saá livi koo kuita nṽvi na kándixa Jesucristo nḡ ra kṽi va'xi. Saá chi Jesucristo sandoo ra ndi'i kuachi na, xa'a ña nduu na ndaṭán yóo ña'a ñá livi ndixin ñá tonda'a ñá, ta livi ka ví yíta ndii xíto ndi'i mṽi ñá, ta nda lo'o ḡn koó nda ñii machi, ni nda ñii ña kúu ṭṽi kómí ñá. ²⁸ Ñii kṽva ndaṭán kí'vi ini ṭaa xṽni ra yṽkí koñu mṽi ra, saá xṽni ñó'ó kuki'vi ini ra koni ra ñásí'í ra. Saá chi ṭaa ṭa ndixa kí'vi ini ra xṽni ra ñásí'í ra, xí'in ña ké'é ra saá, ndixa

kí'vi ini ra xíni ra m̄ji ra, chi ndatán yóo ñii laá n̄ivi saá yóo t̄aa xí'in ñásí'í ra. ²⁹ Nda ñii t̄aa ɔn k̄iví kusaá ini ra koni ra ȳikí koñu m̄ji ra. Ta nda víka, vivíi ndáa ra ta kisa mañi ra ȳikí koñu ra. Ndixa Jesucristo va'a kisa mañi ra n̄ivi na kándixa ña'á, na kúu ȳikí koñu ra, ta ñii k̄i'va saá xín̄i ñó'ó ke'é ñii ñii t̄aa xí'in ñásí'í ra, chi ȳikí koñu m̄ji ra kúu ñá. ³⁰ Ndi'i m̄ji yó n̄ivi na kándixa Jesucristo, ndatán yóo kuá'a ní xiiña ȳikí koñu ra saá yóo yó. ³¹ Ta t̄o'on Ndios ña n̄itaa na x̄ina'á káchí ña saá: “Xa'a ña tondá'a ñii t̄aa xí'in ñásí'í ra, xín̄i ñó'ó sandakoo ra ve'e yivá si'í ra, ta ñii nduu ra xí'in ñásí'í ra. Ta ɔv̄i n̄ivi yó'o saá nduu na ñii laá n̄ivi kuiti”, káchí t̄o'on Ndios. ³² Xa ndat̄o'on̄i xí'in ndó ndí ndatán yóo t̄aa xí'in ñásí'í ra, saá yóo Jesucristo xí'in m̄ji yó n̄ivi na kándixa ña'á. Ta t̄o'on yó'o kúu ña ȳo'v̄i ní kundaa ini yó. ³³ Inka t̄o'on ká'an̄i xí'in ndó vitin kúu ñayó'o: Ñii ñii t̄aa xín̄i ñó'ó kuki'vi ini ra koni ra ñásí'í ra, ñii k̄i'va ndatán kí'vi ini ra xíni ra m̄ji ra. Ta ñii ñii ña'a ñá yóo yij, xín̄i ñó'ó kasa t̄o'ó ñá yij ñá.

6

T̄o'on yó'o ká'an ndasaá xín̄i ñó'ó vivíi ke'é n̄ivi na kúu sa'ya ta na kúu yivá si'í xí'in tá'an na

¹ Ndó'ó naválí, kasa ndivi ndó ña xá'nda chiño yivá si'í ndó noo ndó, chi ña kisa ndivi ndó saá kúu ña ké'é ndó ñandaa ña kúu chiño noo ndó xa'a ña kándixa ndó Jesucristo, T̄aa t̄aKá'no noo yó. ² Saá chi yóo ndayí Ndios ña n̄itaa t̄aMoisés kuiya x̄ina'á, ña káchí saá: “Ná kasa t̄o'ó yó yivá si'í yó”, káchí ña. Ta ndayí Ndios yó'o kúu ñanó

ña káchí naki'in ñivi ñava'a xa'a ña kása ndivi na ña. ³ Ñava'a yó'o ña káchí Ndios naki'in ñivi xa'a ña kása to'ó na yivá si'í na, kúu ña koo ñava'a xí'in nayó'o, ta na'á ní kutakū na ñoyívi yó'o.

⁴ Ta ndó'ó na kúu yivá si'í, on ke'é ndó ni on ka'an ndó ña kúu ña sasaā ini sa'ya ndó. Nda víka, vivíi sakua'no ndó sa'ya ndó, saná'a ndó na ñandaā, nasita ndó na noo ña on vá'a, ta ndato'on ndó xí'in na ndasaá xíní ñó'ó kundikon na yichí Jesucristo.

To'on yó'o ká'an ndasaá xíní ñó'ó vivíi ke'é ñivi na kúu naesclavo ta na kúu napatrón xí'in tá'an na

⁵ Sava ndó'ó kúu ñivi naesclavo na on vása kómí ndayí sandakoo ña kása chiño ndó noo ñivi na kúu napatrón ndó ñoyívi yó'o. Ta saá mji ndó xíní ñó'ó kasa ndivi ndó ña xá'nda chiño napatrón ndó, ta xí'in ña yíyo ini ndó, ta xí'in ñato'ó ní, ta xí'in ña ndino'o ini ndó kasa ndivi ndó chiño noo napatrón ndó. Ndatán vivíi kása chiño ndó noo Jesucristo, ñii kí'va saá va'a kasa chiño ndó noo napatrón ndó.

⁶ On vá'a kuiti chikaā ní ndó ndee kasa chiño ndó tá mií yóo tapatrón ndó xito ra ndasaá kása chiño ndó, ta ndi'i saá yichí vivíi kasa chiño ndó, tá yóo, án tá on koó napatrón ndó xito na ndó'ó kása chiño ndó. Saá chí on sivi ndasaá kuiti xa'a ña sakusij ndó ini ñivi kúu ña kása ndivi ndó chiño, ta xa'a ña ndixa sakusij ndó ini Jesucristo kúu ña kása ndivi ndó chiño. Ta saá xí'in ña ndino'o ini ndó kasa ndivi ndó chiño ndatán kóni Ndios ke'é ndó. ⁷ Ta xí'in ñasij ini ndó va'a kasa chiño ndó, chí on sivi noo ñivi kuiti kúu ña kása

chiño ndó, ta ndixa noo Jesucristo kúu ña kisa chiño ndó. ⁸ Saá chi kúndaḡ ini yó ndí kivi vaxi Jesucristo taxi ra ñava'a nda'a ñii ñii mii yó ñii kiva ndatán yóo chiño kisa ndivi yó, án nivi naesclavo kúu yó, án nivi na on sivi naesclavo kúu yó.

⁹ Ta ndó'ó, nivi na kúu napatrón, ñii kiva xí'in ñato'ó kasa ndivi ndó xí'in ndi'i nivi na kisa chiño noo ndó. On vá'a ka'an ndó xí'in na ndí ndeé ní yovi saxovi ndó na tá on vá'a kisa ndivi na chiño. Ta xini ñó'ó naká'án ndó ndí ñoyívi nino yóo ñii laa Ndios, ta kúu taKá'no noo ndó'ó ta kúu ra taKá'no noo nivi na kisa chiño noo ndó. Ta taKá'no yó'o on vása náaxin ra nivi, án naesclavo kúu na, án napatrón kúu na, saá chi ñii ndáya'ví ndi'i nivi noo ra.

Tə'on yó'o ká'an xini ñó'ó kundixin yó ndi'i ndee Ndios ña kúndeé yó noo ña on vá'a

¹⁰ Nañani yó xí'in náki'va yó, xa yatin tondaḡ i sandi'i i taa noo tutu yó'o. Ta saá kóni i ña chikaḡ so'o ndó tə'on ña ndátə'on i xí'in ndó vitin, ña káchí saá: Xa'a ña ñii yóo ndó taku ndó xí'in Jesucristo, taxi ndó ña chikaḡ ra ndee ra ini ndó xa'a ña kuu ndó nivi na kómí ndee ña kúndeé ndó noo ña on vá'a. ¹¹ Saá chi ñii ñii ndó'ó na kándixa Jesucristo, xini ñó'ó kundixin ndó ndi'i ndee Ndios ña kuchiño ndó kúndeé ndó noo ndee ñanímḡ ndiva'a. ¹² Saá chi ndixa on sivi nivi kuiti kúu na káni tá'an xí'in yó, ta ndixa ña káni tá'an xí'in yó kúu ña on kuchiño koto yó xí'in nduchu noo yó, chi kúu ña kuḡ'a ní ñanímḡ ndiva'a ná'no ta kúu ña inka noo ndee ndiva'a. Ta ñanímḡ ndiva'a xí'in ndee ndiva'a

yó'o kúu ña xá'nda chiño vitin ñoq̄ yich̄i ɔn vá'a ña naa ní ñoyívi yó'o. Ta kuá'a ní ñaním̄a ndiv̄a'a ña káni tá'an xí'in yó kúu ña xíka ñoq̄ síkón ñoyívi yó'o. ¹³ Ta x̄a'a ña yóo kuá'a ní ñaním̄a ndiv̄a'a káni tá'an ña xí'in ndó, ñii ñii ndó'ó xín̄i ñó'ó kundixin ndó ndi'i ndeē Ndios. Saá chi ndeē Ndios yó'o ndatán yóo ña ndixin natropa na káni tá'an, saá yóo ña. Tá ndixin ndó ndi'i ndeē Ndios, ta saá ɔn taxi ndó ña kundeé ñandiv̄a'a ñoq̄ ndó. Ta saá tá ndi'i ñiya'a ña káni tá'an ñandiv̄a'a xí'in ndó, ta kút̄u v̄a'a kuita ndó yich̄i Ndios, chi ɔn vása ní-kuchiño ñandiv̄a'a ñoq̄ ndó. ¹⁴ V̄a'a kút̄u kuita ndó yich̄i Ndios, chi ndatán yóo k̄a ña chíko'ni natropa toko na ña táxi ndeē na, saá yóo to'on ña ndixa, chi ñandixa yó'o táxi ña ndeē ini ndó. Ta ndatán yóo k̄a ña nákasi natropa kándíká na x̄a'a ña ɔn satakué'e ña'á na, saá yóo ñand̄a kisa ndivi ndó x̄a'a ña ɔn kuchiño ñandiv̄a'a satakué'e ña ndó'ó. ¹⁵ Ta ndatán xa kama ní yóo x̄a'a natropa ña kee na ko'ɔn na, saá ndó'ó xín̄i ñó'ó kama koo ti'va x̄a'a ndó ña kee ndó ko'ɔn ndó ndato'on ndó to'on v̄a'a, ña káchí saá: “X̄a'a ña k̄isa ndivi Jesucristo, ndi'i ñivi kúchiño na nakutá'an v̄a'a na xí'in Ndios vitin.” ¹⁶ Ta ndatán yóo escudo ña ndáa ȳk̄i koñu natropa, saá yóo ña ndino'o ini ndó ndáa ini ndó Jesucristo. Saá chi ña ndáa ini ndó Jesucristo, ñayó'o sási ña ñoq̄ ndi'i ña ɔn vá'a ña kúu ña tí'ví ñandiv̄a'a x̄a'a ña satakué'e ña ndó'ó. ¹⁷ Ndátán yóo casco ña ndás̄i s̄in̄i natropa ña ɔn vása táxi takué'e s̄in̄i na, saá yóo ndeē Jesucristo ña sákaku ra ndó'ó ñoq̄ ña ɔn vá'a ña sándi'i x̄a'a ndó. Ta ndatán yóo espada

sijin ña kúchiño kundee ño ndi'i ña on vá'a, saá yoo to'on Ndios ña táxi Níma Ndios nda'a ndó. ¹⁸ Va'a saá kundixin ndó xí'in ndi'i ndee Ndios, ta on sandakoo ndó ká'an ndó xí'in Ndios ndi'i saá kivi. Ta xí'in to'on ña táxi Níma Ndios nda'a ndó, ka'an ndó ndukú ndó ñava'a ño ra. Ta kundito káxin ndó, ta on sandakoo ndó ká'an ndó ndukú ndó ño Ndios xa'a ndi'i nivi na kándixa Jesucristo. ¹⁹ Ta va'a ka'an ndó ndukú ndó ño Ndios xa'aj ña taxi ra ndee ini ña on kuyi'viji ndato'onji to'on va'a xa'a Jesucristo xí'in nivi. To'on va'a yó'o kúu ña nixiyo se'é, ta vitin Ndios kóni ra ña kundaa ini nivi yu kúu ña chitóni ra nda ñanoó. ²⁰ Vará nákaa ña ini ve'e kaa vitin, ta Ndios sakuiso chiño ra yiji ña ndato'onji to'on va'a yó'o xí'in nivi. Ta xáku ndá'viji ño ndó ña ndukú ndó ño Ndios xa'aj ña ná taxi ra ndee ña on kuyi'viji ka'anji xí'in nivi xa'a Jesucristo, chi ñayó'o kúu chiño ño ji.

*Xí'in to'on yó'o taPablo ndayi ra nivi
na kándixa Jesucristo na táku ñoo Éfeso*

²¹ Kóni ña kundaa ini ndó ndasaá yoo ña yó'o, ta yu kúu ña ndó'oi. Ñakán tí'viji tañani yó taTíquico ta ta kúu ta kí'vi ní ini yó xini yó, ta vitin kee ra ñoo yó'o ta xa'a ra koto ra ndó'ó. TaTíquico yó'o kúu ta ta'ndaa, ta ñii káchí yóo ra kisa chiño ra ndatán kisa chiño yó ño Jesucristo, ta viví kisa ndivi ra chiño ra ndi'i saá kivi. ²² Ta yiji tí'viji ra xa'a ra ño ndó ña ndato'on ra xa'aj ta ndasaá yoo chiño ké'éji. Ta ndato'on ra to'on ña chikaa ra ndee ini ndó.

²³ Ta vitin, nañani yó xí'in náki'va yó, ká'anji ndukúji ño Yivá yó Ndios ta ño Jesucristo, Ta

t̄aKá'no n̄ō yó, ña taxi ra kunakā ñava'a ini ndó. Ná taxi ra ndē ra kunakā ña ini ndó'ó ña kuki'vi ini ndó koni tá'an ndó. Ná chindeé ra ndó'ó xa'a ña ndino'o ní ka ini ndó kandixa ndó ra. ²⁴ Ná ke'é Ndios ñava'a ní xí'in ndi'i n̄ivi na kúu na on vása sándakoo ña ndixa kí'vi ini na xíni na Jesucristo, T̄a t̄aKá'no n̄ō yó. Saá ná koo.

**Alcatlatzala Mixtec New Testament
Mixtec, Alcatlatzala: Alcatlatzala Mixtec New
Testament (New Testament+)**

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mixtec, Alcatlatzala

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

a74bfb3f-bd55-5ab9-983e-8d19de48c198